

หน่วยที่ 4

ศาสตร์แห่งความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ชุดวิชา 000 142 คุณค่าชีวิต

หน่วยที่ 4 ศาสตร์แห่งความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ผู้เขียน รศ.จรรววรรณ นิพพานนท์ ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มข.
ผศ.ยอดชาย บุญประกอบ ภาควิชากายภาพบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มข.
อ. พรหมมินทร์ เมธากาญจนศักดิ์ คณะวิทยาการจัดการ วิทยาเขตหนองคาย มข.

ตอนที่

- 4.1 การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองพุทธศาสนา : สติ
- 4.2 การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองศาสนาคริสต์ : ความรัก
- 4.3 การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองศาสนาอิสลาม : สันติสุข

แนวคิด

สติ คือ การระลึกได้ รู้ขณะที่เราทำอิริยาบถต่าง ๆ ได้แก่ ยืน เดิน นั่ง นอน ในชีวิตประจำวัน สติสัมพันธ์กับความตั้งใจ ความตั้งใจอยู่ที่ไหน สติอยู่ที่นั่น การตั้งสติคือความตั้งใจ ความตั้งใจจะเป็นแนวทางให้จิตเป็นสมาธิได้ง่าย การทำสติให้ต่อเนื่องไม่ขาดสาย ผลที่เกิดขึ้นคือ ความตั้งมั่นแน่วแน่ของจิตที่เรียกว่า สมาธิ

ความรัก (Love) เป็นหลักคำสอนของพระเยซูที่ว่า “พระเจ้าทรงเป็นความรัก” “ความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญกว่าเงินทองทรัพย์สินสมบัติใด ๆ ในโลก” พระองค์ทรงสอนให้รักพระเจ้า รักครอบครัว รักเพื่อนบ้าน รักเพื่อนมนุษย์ แล้วมนุษย์ก็จะได้รับความรักจากโลกเป็นสิ่งตอบแทน

สันติสุข เป็นหลักการยอมรับในศาสนาอันนำมาซึ่งความสันติสุข ความปลอดภัย สำหรับผู้ถือปฏิบัติและน้อมรับข้อบัญญัติแห่งศาสนาอิสลามยอมมอบตนอย่างสิ้นเชิงตามประสงค์แห่งพระผู้เป็นเจ้า คือ องค์กรอัลลฮ์

วัตถุประสงค์

หลังจากศึกษาหน่วยที่ 4 แล้ว

1. ผู้เรียนบอกความหมายของการรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของพุทธศาสนาได้
2. ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายของสติได้
3. ผู้เรียนอธิบายวิธีการรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของพุทธศาสนาได้

4. ผู้เรียนบอกความหมายของการรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของศาสนาคริสต์และอิสลามได้
5. ผู้เรียนสามารถอธิบาย ความรัก ใน คริสต์ศาสนาได้
6. ผู้เรียนสามารถอธิบาย สันติสุข ใน ศาสนาอิสลามได้
7. ผู้เรียนอธิบายวิธีการรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของศาสนาคริสต์และอิสลามได้

ผลตอบแทน

1. ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเองตามความเป็นจริง
2. ผู้เรียนมีความเข้าใจผู้อื่นตามความเป็นจริง
3. ผู้เรียนรู้เท่าทันตนเองได้ในมุมมองพุทธศาสนา
4. ผู้เรียนรู้เท่าทันตนเองได้ในมุมมองของศาสนาคริสต์และอิสลาม

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ฟังการบรรยายจากพระอาจารย์หรือผู้รู้จากศาสนาต่างๆ
2. กิจกรรมตามใบงานที่ 4.1,4.2.1,4.2.2 และ 4.3
3. กิจกรรมการบันทึกการเรียนรู้ในแฟ้มสะสมงาน

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการเรียนหน่วยที่ 4
2. Power Point
3. ใบงานที่ 4.1, 4.2.1,4.2.2 และ 4.3
4. แบบบันทึกการเรียนรู้ในแฟ้มสะสมงาน

หนังสืออ่านประกอบ

1. จุฑาทิพย์ อุมะวิชนี.2543.ชีวิตและการรู้จักตนเอง.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
2. ชยสาโรภิกขุ. 2542. กระโถน กระจ่าง. กรุงเทพฯ. เพื่อฟ้าพรินติ้ง.
3. ดิช นัท ฮันท์. 2547 ปาฏิหาริย์แห่งการตื่นอยู่เสมอ. พิมพ์ครั้งที่ 15. กทม. สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง
4. พระอาจารย์ มิตชูโอะ คเวสโก. 2539.ทุกข์เพราะคิดผิด.พิมพ์ครั้งที่ 4.กทม. วิริยะการพิมพ์.
5. สิริวรรณ. 2543. สัมมัตตานุภาพ : ปาฏิหาริย์แห่งความถูกต้อง.พิมพ์ครั้งที่ 1. กทม.

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากใบงานที่ 4.1, 4.2.1, 4.2.2 และ 4.3
2. ประเมินจากการบันทึกการเรียนรู้ในแฟ้มสะสมงาน

หน่วยที่ 4

ศาสตร์แห่งความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

บทนำ

ศาสตร์แห่งความเข้าใจตนเองและผู้อื่นเป็นการศึกษาธรรมชาติของมนุษย์โดยการเข้าถึงความจริงและความดีทั้งหลายในตัวเองและผู้อื่นเริ่มจากการวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่นที่เรียกว่าทัศนคติต่อชีวิต {Life Position} ซึ่งจำแนกบุคคลเป็น 4 ลักษณะ ส่วนการรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลามซึ่งแต่ละศาสนาต่างมีแก่นแกนการเข้าถึงความดีที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตที่ดีที่เจริญและมีความสุข

4.1 การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองศาสนาพุทธ

พุทธศาสนา คือ วิชารวมทั้งระเบียบปฏิบัติสำหรับจะให้เราทำอะไรเป็นอะไร (พุทธทาสภิกขุ; 2546)

ท่าทั้งหลายลองพิจารณาว่าท่านรู้จักอะไรเป็นอะไรกันหรือเปล่า แม้จะรู้ว่าตัวเองเป็นอะไร ชีวิต หน้าที่การงาน อาชีพ เงินทอง ข้าวของ เกียรติยศ ชื่อเสียงคืออะไรก็ตามใครกล้ายืนยันว่ารู้ถึงที่สุดบ้าง ถ้าเราทำอะไรเป็นอะไรจริง ๆ แล้วเราข่มไม่ปฏิบัติผิดต่อสิ่งทั้งปวง เมื่อปฏิบัติถูกแล้วถ้าเป็นอันแน่นอนว่าความทุกข์จะเกิดขึ้นไม่ได้เดี๋ยวนี้เรายังไม่รู้ว่ามีอะไรเราจึงปฏิบัติผิดไม่มากนัก : ความทุกข์ก็เกิดขึ้นตามส่วน

พวกเราจะทำการศึกษาให้รู้จักตนเอง คือการปฏิบัติธรรมจึงควรพยายามทำความเข้าใจตัวเอง เข้าใจชีวิต ถ้าไม่เข้าใจก็เป็นทุกข์ ไม่สบายใจ ไม่สบายใจนั่นแหละ.....ในชีวิตประจำวันของเรา คงจะต้องมีบ้างที่พวกเรามีความรู้สึก โกรธ น้อยใจ เสียใจ ผิดหวัง.. อะไรเหล่านี้ เรียกว่า ไม่สบายใจ ความไม่สบายใจถ้าเป็นทุกข์...ที่เป็นทุกข์นั้นเพราะไม่รู้จักตัวเอง ไม่เข้าใจตนเองตามความเป็นจริง การที่พวกเราเข้าใจตนเองอันดับแรก คือ สติ สติ คือการระลึกได้ รู้ขณะทำอิริยาบถต่าง ๆ เช่น ยืน เดิน นั่ง นอน ความระลึกได้ เป็นกำลังของใจที่สำคัญ... เท่ากับอาหารร่างกายของเรายังต้องรับประทานอาหารวันละครั้ง สองครั้ง สามครั้ง ดื่มน้ำวันละ 3-4 ครั้ง ส่วนจิตนี้ต้องอาศัยสติ คือความ

ระลึกได้ ขาดสติเมื่อไร จิตก็หลง...คิดผิดทันที ท่านว่าขาดสติ 3 นาที ก็บ้า 3 นาที.. นั่นจิตผิดไปเรื่อย ๆ ตามปกติแล้วจิตไม่ชอบอยู่เป็นที่ชอบคิดนั้นชอบคิดนี้เป็นเรื่องเล็กบ้างเป็นเรื่องใหญ่บ้างเป็นเรื่องชอบใจและไม่ชอบใจ เป็นเรื่องความสุขใจและความทุกข์ใจ และคิดไปในเรื่องที่ไม่มีสาระเลื่อนลอย ไม่มีจุดหมายปลายทาง ทั้งตัวเองก็ไม่รู้ว่าจิตคิดไปในเรื่องไหนบ้าง และชอบคิดไปในเรื่องนอกตัว เหมือนกับลูกคาที่คูดอยู่แต่ภายนอก จิตถ้าไปในเรื่องนอกตัว เหมือนกับลูกคาที่คูดอยู่แต่ภายนอก จิตถ้าไม่มีอุบาย แล้วก็จะไม่อยู่กับที่ ฉะนั้นจึงหาคำบริกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมาเป็นอุบายให้จิตได้อยู่และมีสติสัมปชัญญะ เป็นที่พึ่งกำกับอยู่เสมอ ถ้าสติผลออก จิตก็เล็ดลอดออกหนีไปเสียดว่าสติจะรู้ทัน จิตได้ออกไปเล่นอยู่กับสิ่งภายนอกเสียแล้ว จิตเหมือนกันกับเด็กที่กำลังชอบเล่น ชอบเที่ยว พ่อแม่ก็ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด คุณแลในการพักผ่อนหลับนอน คุณแลในการศึกษา คุณแลทั้งอาหารการกินว่าสิ่งไหนควร สิ่งไหนไม่ควร ฉะนั้นสติสัมปชัญญะจึงหาอุบายเพื่อจะให้จิตได้อยู่เป็นที่ มีสติควบคุมจิตให้อยู่ในคำบริกรรมนั้นไม่ให้ผล่อ คำบริกรรม ได้แก่ ยุบหนอ พองหนอ พุทโธ หายใจเข้าลึก ๆ หายใจออกยาว ๆ เป็นต้น

ความตั้งใจนี้เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ถ้ามีความตั้งใจในสิ่งใดก็ต้องอาศัยความตั้งใจทั้งนั้น งานทางธรรม เป็นงานที่ใหญ่เป็นงานที่ละเอียดอ่อน เป็นงานที่จะถนอมรากถอนโคนของวัฏจักร ให้หมดไปสิ้นไปจากจิต ก็ต้องมีความตั้งใจที่เด็ดเดี่ยวกล้าหาญและแน่วแน่จริงจัง ฉะนั้นความตั้งใจจึงเป็นแนวทางที่เยี่ยมยอดในการปฏิบัติธรรม ความตั้งใจ อยู่ที่ไหน สติก็อยู่ที่นั่น การตั้งสติ คือ ความตั้งใจ ความตั้งใจนี้ จะเป็นแนวทางให้จิตเป็นสมาธิได้ง่ายเพราะสมาธิก็คือความตั้งใจมั่นนั่นเอง ความตั้งใจอยู่ที่ไหน ความตั้งมั่นของจิตอยู่ที่นั่น

4.2 การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองศาสนาคริสต์

ไม่ใช่เรื่องที่ยากนักที่สัตบุรุษ(ฆราวาส) จะสามารถใช้สติปัญญาของความเป็นมนุษย์ที่มีโอกาสเพียงแค่นี้ได้เรียนหนังสือแล้วจะสรุปรหัสธรรมที่ลึกล้ำของคำสอนที่พระเป็นเจ้ามอบผ่านพระบุตรหรือพระเยซูได้ เพราะหากพิจารณาเพียงผิวเผินดูเหมือนว่าคริสตชนดำเนินชีวิตได้ง่าย เพราะว่าเป็นฝ่ายรับ นั่นคือรับความจริงว่ามีพระเจ้าและได้รับความรอดจากพระเจ้าผ่านทางการอธิษฐาน

ในความเป็นจริงนั้นความจริงที่ได้รับ ไม่เพียงแต่รับรู้ได้ทางสติปัญญาเท่านั้น แต่ต้องอาศัยความเพียรพยายามปฏิบัติอย่างจริงจังและทำจิตใจให้บริสุทธิ์เรื่อยไป ดังนั้นผ่านทางพระวจนะที่กล่าวไว้ว่า “จงนมัสการพระบิดาเจ้าด้วยจิตใจและความสัตย์จริง” จึงหมายความว่าต้องรู้ด้วยปัญญา ต้องเชื่อว่าพระเจ้าอยู่เคียงข้างเราตลอดเวลาไม่ว่าจะทุกข์หรือสุข ความเชื่อนั้นต้องหล่อเลี้ยงด้วยความศรัทธา ยิ่งความเชื่อมั่นงกเท่าใดก็ยิ่งมีศรัทธาเสริมและเกิดปัญญาในการนำไปปฏิบัติ

ความรัก คุณเหมือนจะเป็นแก่นสาระที่สำคัญของการเป็นคริสตชน และพระเยซูคริสต์เจ้ายังเน้นถึงการตระหนักรู้ถึงความรักที่พระเจ้ามีต่อมนุษย์และทุกสรรพสิ่งในโลกนี้ แผนการของพระบิดาที่ส่งพระบุตรลงมาเป็นมนุษย์และต้องรับทรมานอย่างแสนสาหัสบนไม้กางเขน จึงเป็นประจักษ์พยาน

ความรักที่พระเจ้ามีต่อเรา เพราะรักเราจึงยอมเจ็บปวดและมอบชีวิตเพื่อไถ่กู้มนุษย์ออกจากบาป ถึงกระนั้นพระองค์ยังทรงตรัสให้ภัยแก่ผู้ที่ทำร้ายพระองค์ก่อนจะสิ้นพระชนม์ เมื่อหัวใจของเราเปี่ยมล้นไปด้วยความรัก จึงไม่ยากที่จะอดทน ความรักที่พระองค์ได้สอนนั้นกว้างใหญ่ไพศาลไปสู่ทุกชีวิต นั่นคือ พระองค์สอนให้รักเพื่อนบ้านเหมือนรักตนเอง สิ่งนี้เป็นการเตือนใจคริสตชนให้รู้จักเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรักและคิดเสมอตัวเราเองนั้นต้องการเช่นไร ชีวิตอื่นๆก็ต้องการเช่นเราเหมือนกัน

ความรักไม่ต้องรอให้รวยก่อนจึงมอบให้คนอื่น การที่เพื่อแผ่ความรักออกไปนั้นแยกออกไปได้หลายอย่าง เช่น คิดดีมีเมตตาต่อผู้อื่นอย่างจริงจัง สิ่งนี้ตรงกับคำว่า มโนสุจริตนั่นเอง ความรักต้องการแสดงออกด้วยการช่วยเหลือ แบ่งปันความสุข แบ่งเบาความทุกข์ เป็นกายกรรมในทางที่ดี นอกจากนั้นความรักยังสอนให้เรากล่าวแต่สิ่งที่ดีงามแก่ตนเองและผู้อื่นซึ่งก็เป็นวิสุจริตเช่นกัน หลักธรรมที่ลึกล้ำที่พระเจ้าสอนให้รู้จักสิ่งที่เรียกว่าความรักนั้น พระคัมภีร์โค린ธ์บทที่ 13 เป็นสิ่งที่สะท้อนความรักได้อย่างสมบูรณ์แบบที่สุคนธ์คือ

ความรักย่อมอดทนนาน

ความรักคือความเมตตา ไม่อิจฉา ไม่อวดตัว

ไม่หยิ่งผยอง ไม่หยาบคาย ไม่ฉุนเฉียว ไม่จดจำความผิด

ความรักไม่ปิติยินดีในความชั่ว แต่ชื่นชมยินดีในความดี

ความรักปกป้องคุ้มครองเสมอ ใ้วางใจเสมอ อดทนบากบั่นอยู่เสมอ

สามสิ่งที่อยู่คือ ความเชื่อ ความหวัง ความรัก แต่ความรักเป็นที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

สิ่งที่ลึกล้ำไปกว่านั้นก็คือ ความรักสอนให้เรารักกระทั่งศัตรู ให้อภัยแก่ศัตรู ดังที่หลายคนเคยได้อ่านมาว่า “เมื่อถูกตบแก้มซ้าย ให้ยื่นแก้มขวาให้ตบ” การที่เรามอบความรักให้แก่บุคคลที่เรารัก อธิษฐานให้แก่พ่อแม่ ญาติ คนรัก ไม่ใช่เรื่องยาก เพราะในความเป็นมนุษย์นั้นเรามีความรักต่อบุคคลเหล่านั้นเป็นทุนอยู่แล้ว การส่งผ่านความดีงามทั้งกาย วาจา ใจ แก่คนเหล่านั้นจึงเป็นเรื่องปกติ แต่สิ่งที่ท้าทายให้คริสตชนตระหนักและมองให้เห็นรหัสธรรมที่ลึกล้ำคือ การอธิษฐานเพื่อศัตรู ให้คนที่ทำร้ายเรานั้นประสบความสุข ยากและต้องอาศัยใจที่ถ่อมอย่างมาก เพราะการที่เราไม่พอใจใครนั้นอย่างง่ายคือ ไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับเลย แต่ถ้าเราสามารถทะลวงกำแพงอหังการในตัวเราลงได้และสามารถรักได้แม้แต่ศัตรูนั้นคือการเดินตามทางที่พระเยซูสอนสั่ง และเป็นลูกพระเจ้าโดยแท้จริง

เมื่อกล่าวคำอธิษฐานต่อพระเจ้าด้วยความเชื่อ จงมั่นใจเถิดว่าคำอธิษฐานนั้นพระเจ้าสดับฟังทุกคำ แม้บางคนอาจจะละทิ้งพระไปเนื่องจากขอแล้วไม่ได้ดังที่หวัง แต่เมื่อลองกลับมาทบทวนให้ดี จะรู้ว่า ทุกๆคำขอพระองค์ตอบรับและให้เสมอ แต่จะให้ในสิ่งที่เหมาะสมแก่คนๆนั้น คำอธิษฐานของคริสตชนโบราณจึงมักกล่าวว่า let it be นั่นคือ จะเป็นสิ่งใดก็เป็นไปเถิด หากเป็นน้ำพระทัยของพระเจ้าแล้ว ทุกอย่างดีหมด นี่คือนิ่งสะท้อนให้เราเห็นชัดเจนว่า ในความรัก มีความศรัทธา มีความมั่นใจ มี

ความไว้วางใจ จึงเป็นสิ่งที่สรุปอีกครั้งว่า องค์แห่งความรักสถิตอยู่เสมอท่ามกลางหัวใจที่มีความรัก ความหวัง และความศรัทธา

4.3 การรู้เท่าทันต่อตนเองในมุมมองศาสนาอิสลาม

ในศาสนาอิสลาม ไม่มีพระ ไม่มีนักบวช ไม่มีหมอสอนศาสนา เป็นต้น มุสลิมทุกคนจะต้องเรียนรู้หลักคำสอนของศาสนาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัด พร้อมทั้งทำหน้าที่สอนและเผยแพร่ในสิ่งที่ตนรู้ให้กับผู้ที่ไม่รู้ทั้งหญิงและชาย โดยสรุปคือมุสลิมทั้งชายและหญิงจะต้องดำรงชีพ 2 รูปแบบในเวลาเดียวกันคือเป็นผู้สั่งสอนศาสนาและประกอบอาชีพเลี้ยงดูครอบครัวควบคู่กันไปโดยจะแยกกันไม่ได้เลยโดยเฉพาะผู้ชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวจะต้องดูแลให้ทุกคนในครอบครัวประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนาโดยเคร่งครัด และประกอบอาชีพที่ถูกต้องมาเลี้ยงดูครอบครัวในขณะที่ผู้หญิงในฐานะภรรยาก็ต้องอบรมสั่งสอนดูแลลูก ๆ ให้มีความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนา ตลอดจนสร้างบรรยากาศในบ้านให้อยู่ในรูปแบบของอิสลามโดยแท้จริง อิสลามจึงไม่ใช่ศาสนาที่สอนให้ศรัทธาพระเจ้าเท่านั้นแต่ยังเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตของมุสลิมของทุกคน

อิสลามถือว่าชีวิตมิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาเอง แต่เป็นสิ่งที่อัลลอฮ์อนุมัติ เช่น การประหารชีวิต มาตรการตามคำพิพากษาของศาล เป็นต้น มุสลิมทุกคนถือว่าคัมภีร์อัลกุรอานเป็นคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ที่มุสลิมทั้งหลายต้องแสดงความเคารพอย่างเคร่งครัด ในศาสนาอิสลามมนุษย์ถูกส่งมามีชีวิตอยู่บนโลกนี้เป็นการชั่วคราว และมีชีวิตที่แตกต่างกันทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ฐานะและโอกาส ทั้งนี้เพื่อที่มนุษย์จะได้มีความสัมพันธ์กัน แต่สิ่งที่มนุษย์จะได้รับเหมือนกัน คือ การทดสอบจากอัลลอฮ์ตลอดทั้งชีวิตว่าเขาจะนึกถึงและศรัทธาต่อพระองค์หรือไม่ การทดสอบนี้จะมีตั้งแต่ความกลัว ความหิว การสูญเสียทรัพย์สิน ชีวิต พี่ชผลและอื่น ๆ ในขณะที่บางคนจะถูกทดสอบด้วยความมั่งคั่งร่ำรวย อำนาจ วาสนา บารมี จนถึงวาระสุดท้ายทุกชีวิตก็จะถูกอัลลอฮ์เรียกกลับไปฟังผลการทดสอบในวันแห่งการตัดสิน

อิสลามได้ให้คำสอนอันเป็นธรรมนูญแห่งชีวิตแก่มนุษย์เป็นคำสอนอันมีระเบียบแบบแผนให้มุสลิมยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม ความดีงาม รักเพื่อนมนุษย์และเพียบพร้อมด้วยขันติธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความสงบสุข ศาสนาอิสลามสอนให้มนุษย์ได้รู้จักพระเจ้าผู้เป็นเจ้า สอนให้ศึกษาและเข้าใจในคัมภีร์อัลกุรอาน และพระวจนะ และจริยวัตรของศาสดา

ศาสนาอิสลามถือว่าหลักศรัทธา คือหัวใจของการบัญญัติอิสลาม หลักศรัทธานี้ทำให้ศาสนาอิสลามแตกต่างจากศาสนาอื่น การประกอบความดีของผู้ใดจะได้รับผลตอบแทนด้วยสิ่งที่ดีจากพระองค์อัลลอฮ์หรือไม่ ต้องขึ้นอยู่กับความศรัทธาเป็นหลัก ถ้าผู้ใดปฏิบัติความดีปราศจากความศรัทธาการงานของเขาก็ไร้ผลมิได้รับการตอบแทนจากพระองค์อัลลอฮ์

หลักปฏิบัติมี 5 ประการ 1. การกล่าวปฏิญาณตนว่า “ลาอิลลาฮะ อิลลัลลอฮ มุฮัมมัดช ชูคัลลลอฮ” หมายความว่า: “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ มุฮัมมัดเป็นรซูล (ทูต) ของพระองค์” 2. ดำรงการละหมาดวันละ 5 เวลา 3. การบริจาคซะกาต (ทาน) 4. การนบถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (เดือนที่ 9 ของปฏิทินอาหรับ) 5. การประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครมักกะห์ สำหรับผู้ที่มีความพร้อมเท่านั้น

จริยธรรมและวิถีทางดำเนินชีวิต ก็จะต้องเคารพภักดีต่อพระองค์อัลลอฮเหมือนกับที่เราอยู่เบื้องหน้าของพระองค์ และถ้าหากเรามองไม่เห็นพระองค์ ๆ ที่ทรงมองเห็นเรานั้นคือความรับผิดชอบที่ตัวของเราจะต้องควบคุมตนเองและปฏิบัติด้วยความศรัทธาและมั่นใจ ซึ่งชาวมุสลิมทั่วไปให้ถือว่าผู้ที่นบถือศาสนาอิสลามควรประพฤติปฏิบัติตามเพื่อบังเกิดผลดีที่แท้จริงด้วยผลแห่งจริยธรรมทางกาย จริยธรรมทางวาจา และจริยธรรมทางใจ เช่น

จริยธรรมทางกาย

ไม่กราบไหว้รูปเคารพ

ไม่ดูหมิ่นในพระคัมภีร์และในคำสอนของพระนะบี ไม่เอนเอียงไปทางศาสนาอื่น

ไม่กระทำความสกปรกให้เกิดขึ้นกับพระคัมภีร์ และพระนามแห่งอัลเลาะห์เจ้า

ไม่ประพฤติดนเป็นอุปสรรคต่อผู้ที่ประสงค์จะนบถือศาสนาอิสลาม

ไม่แสดงกิริยาท่าทางอันเกี่ยวกับพิธีกรรมในศาสนาอื่น

จริยธรรมทางวาจา

ไม่พูดว่าตนได้เห็นพระอัลเลาะห์

ไม่พูดว่าได้สนทนากับพระอัลเลาะห์

ไม่พูดว่าพระอัลเลาะห์ทรงมีความงดงาม

ไม่ยกเอาพระนามของพระองค์มาอ้างในการกระทำอันไม่บังควร

ไม่กล่าวหาหรือินทาพี่น้องมุสลิมว่าเป็นผู้ปฏิบัตินอกกลุ่มนอกทาง

ไม่พูดในสิ่งที่ทำไม่ได้ว่าทำได้ สิ่งที่ทำได้อำพุดว่าทำไม่ได้

ไม่ด่า ไม่สาปแช่งพระนะบี

ไม่นำคำศักดิ์สิทธิ์ในศาสนามาพูดเล่น ฯลฯ

จริยธรรมทางใจ

ไม่สงสัยพระอัลเลาะห์เจ้าว่าทรงเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่ง

ไม่สงสัยความเป็นศาสนทูตของพระนะบีมะหะหมัด

ไม่สงสัยในพระคัมภีร์อัล กุรอาน ว่าเป็นบทยัญญูติของพระอัลเลาะห์

ไม่สงสัยในพระมะหะหมัดว่าทรงเป็นนะบีมุฮัมมัดสุดท้าย

ไม่ครุ่นคิดว่าจะเลิกนับถือศาสนาอิสลาม

ไม่สงสัยในเรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ

ไม่สงสัยในอำนาจแห่งพระอัลเลาะห์เจ้า ฯลฯ

ศาสนาอิสลามมุ่งเน้นในการนำทาง การสอดส่องดูแลสังคมมนุษย์ เพื่อสร้างความเป็นอยู่ใน
ธรรมชาติของมนุษย์ และช่วยให้พลังของธรรมชาติแห่งการสร้างสรรค์ได้ปรากฏออกมาอันจะทำให้
มนุษย์มีอิสรภาพและทำหน้าที่ช่วยขจัดอุปสรรคซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นเองที่ขัดขวางมิให้มนุษย์เดิน ไปสู่
โลกของวัตถุธรรมการมอบน้อมตนต่อพระผู้เป็นเจ้า เพื่อความสันติสุข การอยู่ร่วมกันด้วยสันติสุขจะ
เป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมีความถูกต้อง (ธรรม) ในทุกเรื่องและทุกขั้นตอน การอยู่ร่วมกันด้วยสันติต้องการ
ทั้งความถูกต้องในปัจเจกบุคคล และความถูกต้องในทางสังคม คือความต้องการทั้งบุคคลและสังคม
ธรรม

สรุป

การรู้เท่าทันตนเองในมุมมองของศาสนาพุทธ คริสต์ และอิสลามที่มีแก่นแกนได้แก่ สติ
ความรัก สันติสุขตามลำดับ บุคคลที่นับถือในแต่ละศาสนาควรยึดเป็นหลักปฏิบัติในการเข้าถึงความ
ดีเพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่นและมีความสุข

บรรณานุกรม

1. จารุวรรณ นิพนานนท์. 2543. **พฤติกรรมศาสตร์ : พฤติกรรมสุขภาพในงานสาธารณสุข.**
พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์คราฟแมน.
2. โครงการคุณธรรมนำคณะ : 2542. **คุณธรรมนำความสุขสู่ชีวิต. คณะสัตวแพทยศาสตร์**
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
3. ประเวศ วะสี บรรณาธิการ. 2547. **ธรรมชาติของสรรพสิ่ง : การเข้าถึงความจริงทั้งหมด.**
พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ. มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
4. พุทธทาสภิกขุ 2546. **คู่มือมนุษย์.** กทม. อินอัษฎการพิมพ์.
5. พระอาจารย์ทูล ขิปปปณ โณ. มปป. **ตัดกระแส. มปป.**
6. พระอาจารย์ มิตรชูโอะ คเวสโก. 2539. **พลิกนิดเดียว.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. วิริยะการพิมพ์.
7. พระอาจารย์ มิตรชูโอะ คเวสโก. 2540. **สอนคนจับบัน.** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คจำกัด.
8. สุวัฒน์ จันทรจางง. 2540. **ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญา และศาสนา.** พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพฯ. สุขภาพใจ.